

Jaarverslag 2012 Leerstoel Actief Burgerschap

Prof. dr. E.H. Tonkens

Bijzonder hoogleraar Actief Burgerschap, ten behoeve van de Stichting Actief Burgerschap, gevestigd bij de Afdeling Sociologie en Antropologie van de Universiteit van Amsterdam.

Inleiding

Er is in 2012 verder toegewerkt naar afronding van de vier langer lopende grote onderzoeksprojecten : het NWO project *Culturalisering van burgerschap* (drie aio's, één postdoc, acht fellows in het buitenland), Nicis projecten *Leren Participeren* (twee aio's, twee post-docs) en *Burgers maken hun buurt* (drie onderzoekers en diverse assistenten,) en het 3e geldstroom project *Burgers en instituties* over burgerschap in achterstandswijken (drie aio's, waarvan één overlapt met *Culturalisering van burgerschap*). De voortgang van de vier grote projecten loopt in grote lijnen volgens planning. De voorlopige resultaten van het project Burgers en instituties zijn gepresenteerd aan de grootste opdrachtgever van dit onderzoek, het VSB-fonds, en andere externe belangstellenden op een succesvolle en goed bezochte presentatie bij het VSB-fonds op 19 april.

Er is meegedongen naar een NWO-onderzoeksbeurs (Vici) *Reinventing authority in egalitarian societies* en naar een Europees ORA onderzoeksproject '*The impact of the restructuring of the long-term care on social citizenship: a comparative analysis*' samen met diverse andere Europese hoogleraren maar geen van beide voorstellen zijn uiteindelijk geselecteerd voor financiering.

Belangrijke publicaties van dit jaar betroffen het boek *Crafting citizenship. Understanding tensions in modern societies*, (Palgrave MacMillan) met Menno Hurenkamp en Jan Willem Duyvendak, en het artikel 'Working with Arlie Hochschild' in *Social Policy and Society*. Ter afsluiting van het onderzoeksproject "Leren participeren" zijn - naast de proefschriften- een Engelstalig themanummer van een tijdschrift, een Nederlandstalig boek en een conferentie voorbereid. Ter afsluiting van het onderzoeksproject "Burgers en instituties" zijn - naast de proefschriften - een Nederlandstalig boek dit jaar deels al voorbereid. Ook is de slotconferentie van beide projecten in mei 2013 is deels voorbereid. Verder heeft de hoogleraar dit jaar een bijdrage geleverd aan de oprichting van een Academy for Long-term care aan de Uva. Verder is de hoogleraar door de rector van de Universiteit van Aruba en de cecaan van de sociale faculteit van deze universiteit in mei 2012 gevraagd om een positie als gasthoogleraar te aanvaarden. Wegens gebrek aan financiën is dit plan nog niet ten uitvoer gebracht.

Qua onderwijstaken was er de master- cursus Active Citizenship en de begeleiding van acht aio's (waarvan één extern, bij het AMC) en zes buiten-promovendi, naast enkele gastcolleges. De aio op het AMC heeft haar proefschrift afgerond en deze is goedgekeurd door de promotiecommissie. Daarnaast heeft de hoogleraar een aantal scripties begeleid.

De hoogleraar verrichtte verder werkzaamheden als voorzitter van de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het meerjarige evaluatieonderzoek van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die is ingesteld door het ministerie van VWS en is ondergebracht bij het Sociaal Cultureel Planbureau. Ook verrichtte zijn werkzaamheden voor de Raad voor Kwaliteit en Veiligheid van zorgorganisatie Cordaan. Zij nam deel aan zeven manuscriptcommissies van proefschriften, was (inter)nationaal actief als referent, presenteerde papers op diverse congressen en verzorgde zij een groot aantal lezingen en interviews. Ook haar netwerk in politiek en

ambtelijk Den Haag is dit jaar wederom versterkt, getuige bijvoorbeeld haar deelname aan een diner op het Catshuis met de minister-president en andere wetenschappers en beleidsmakers. op 19 maart, en een diner op Paleis het Loo met de minister van Binnenlandse Zaken en andere wetenschappers en beleidsmakers op 21 augustus.

Daarnaast was zij, buiten de leerstoel om, tot begin februari 2012 columnist van de Volkskrant. Daarnaast was zij lid van de Raad van Toezicht van Meander Medisch Centrum in Amersfoort . Met ingang van 1 oktober 2011 heeft Evelien Tonkens haar lidmaatschap van de raad van toezicht van GGZ Centraal neergelegd ter voorkoming van de schijn van belangenverstremgeling vanwege de oprichting van een centrum voor ziekenhuispsychiatrie SymphoraMeander, een samenwerking van GGZ centraal en Meander Medisch Centrum in Amersfoort waar zij ook in de Raad van Toezicht zit. Met ingang van 1 januari 2013 wordt zij lid van de Raad van Toezicht van Mondriaan GGZ in Heerlen/Maastricht.

Fondswerving

2^e geldstroom:

Onderzoek: "Can't we leave that to the volunteers?" Changing relationships between professionals and volunteers in care and welfare, projectleiders Duyvendak en Tonkens

- Financiers: Nicis, 2 ministeries, Cordaan, Eigen Haard, Ijmere, Mo-Groep, 4 steden
- 1 postdoc, 1 junior onderzoeker, 2 studentassistenten
- Looptijd: 2012-2014
- Budget: 620 000 E

3^e geldstroom:

Onderzoek: Bewoners aan zet

- Financiers: woningcorporatie Eigen haard
- 1 studentassistent, 1 postdoc
- Looptijd: 2012-2014
- Budget: 54.000 E

Lezingen:

14 477 euro verdiend

Wetenschappelijke publicaties

Boeken:

Tonkens, E., M. Hurenkamp en J.W. Duyvendak, *Crafting Citizenship Understanding citizenship in multi-ethnic societies*. London: Palgrave/MacMillan, 2012

Tonkens, E. & Verhoeven, I. (2012) *Bewonersinitiatieven: proeftuin voor partnerschap tussen burger en overheid*. Amsterdam: Amsterdam University Press

Artikelen in refereed journals or books:

Tonkens, E. (2012) 'Working with Arlie Hochschild. Connecting feelings to social change' *Social Politics, International studies in Gender, State and Society*, 19 (2), p. 194-218

Hassel, D. van, E. Tonkens & M. Hoijtink (2012) 'Vluchten in bureaucratie; Bureaucratische gehechtheid onder professionals in de jeugdhulpverlening', *Beleid en Maatschappij*, 39 (10), p. 5-25

Fienieg, B., Nierkens, V., Tonkens, E., Plochg, T., & Stronks, K. (2012) 'Why play an active role? A qualitative examination of lay citizens' main motives for participation in health promotion', *Health Promotion International*, 27 (3), p.416-426.

Ootes, S., A. Pols, E. Tonkens & D. Willems (2012) 'Opening the gift: social inclusion, professional codes, and gift giving in long-term mental healthcare', *Culture, Medicine and Psychiatry*, november 2012 (online available, printed versions follows)

Paperpresentaties

- 'The nation is occupied, the city can be claimed', conferentie 'Citizenship Democracy and Diversity: Comparisons', Bo aziçi University Istanbul, 9 maart 2012
- 'Culturalisation as migrant's tool', conferentie 'Citizenship Democracy and Diversity: Comparisons', Bo aziçi University Istanbul, 10 maart 2012
- 'Bezuinigingen en decentralisatie zorg, welzijn en reïntegratie: kansen voor cliënt centraal en ruimte voor professionals?', Groen Links Noord Holland, 31 maart 2012
- 'The nation is occupied, the city can be claimed', seminar What is culture? Different perspectives, Curacao, 3 mei 2012
- 'Culturalisation of Citizenship, comparative perspectives. Introduction to the theme', HC Seminar Culturalization of Citizenship: Comparative perspectives, University of Aruba, 7 mei 2012
- 'The nation is occupied, the city can be claimed', HC Seminar Culturalization of Citizenship: Comparative perspectives, University of Aruba, 8 mei 2012
- 'Culturalisation of Citizenship, comparative perspectives. Introduction to the theme', Conferentie Migration, Citizenship and Belonging: African, Caribbean and European Perspectives, Accra (Ghana), 11 september 2012
- 'Culturalisation of Citizenship, European comparisons. Internationals conference *Culturalization of Citizenship. On Racism, Populism and Authenticity*, University of Amsterdam 12, 13 & 14 December 2012

Onderzoeksrapporten

Mogendorff, K., E Tonkens en L. Verplanke (2012) *Respect, waardering en ontplooiing. Burgerschap voor mensen met een psychische of verstandelijke beperking*. Movisie, Utrecht

Valorisatie

Lezingen, debatten en paneldiscussies:

- 'Burgerschap en binding (Marokkaanse) Nederlanders: kansen en valkuilen', Netwerkdag Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders, 19 februari 2012
- 'Vrijwilligerswerk 2012: zes uitdagingen', Gemeente Rotterdam, 11 april 2012
- 'Merkbare vermindering regeldruk', Actal Den Haag, 17 april 2012
- 'Presentatie Onderzoek Actief Burgerschap', VSB Fonds, 19 april, 2012
- 'Gezagscrisis?', Kring van Amsterdamse Sociologen (KAS), 24 mei 2012
- 'Lim-burgerschap tussen onderschatten en overvragen', Provincie Limburg, 31 mei 2012
- 'Making Active Citizens', Program Group Seminar Dynamics of Citizenship and Culture, 14 mei 2012
- Discussant bij symposium Thinking Feelings. Affective Attachments, Emotional Sociologies, Aesthetic Formations (sessies over Performance en Memory), Het Meertens Instituut, 11 en 12 juni 2012
- 'Vrijwilligers, professionals en de Big Society', Consortium NICIS Vrijwilligers, 13 juni 2012
- 'Zin en onzin over partnerschap tussen overheid en burgers', Derde College van West, 20 juni 2012
- 'Mondige burgers, getemde professionals', RINO Dag van de Professional 2012, 30 augustus 2012
- 'Burgerkracht; bezuiniging of nieuwe visie?', Actiz-Aedes kennis centrum, Den Bosch, 5 september 2012
- Debat met Guliano Bonoli op AIAS Annual Conference 2012 Never waste a good crisis! Structural labour market reform in times of austerity, 26 sep 2012
- 'De stille revolutie in de wijk: sociaal werk & actief burgerschap', Welzijnsdebat 2012. De verbindende rol van de sociaal werker, De Reehorst Ede, 10 oktober 2012
- 'Ruimte voor de burger?', NSV/SCP Actualiteitencollege, 29 november 2012
- 'Onbeholpen burgerschap', KNAW-symposium over burgerschap, 10 december 2012, <http://www.knaw.nl/Pages/DEF/34/705.html> .
- 'De slimste aan de macht', in debat met Hans Achterhuis over meritocratie, Studium Generale Utrecht: serie Tegendenkers, 17 december 2012

Overige artikelen:

- Hassel, D. Van, M. Hoijtink en E. Tonkens (2012) 'Bureaucratische gehechtheid in de jeugdzorg', *Maatwerk, vakblad voor maatschappelijk werk*, nr 5: 23-25
- Tonkens, E. (2012) 'Wij zijn allen burgers', *Folia Magazine, weekblad voor HvA en UvA*, nr. 13: 20-21
- Tonkens, E (2012) 'Marktwerking in de zorg: demotiverend, bureaucratisch en duur.' *Podium voor Bio-ethiek* (Nederlandse Vereniging voor Bio-ethiek) ,(1), 2: 7-10

- Hertogs, M., Roggeveen, S., Tonkens, E., & Verhoeven, I. (2012) 'Cynisme over bewondersinitiatieven misplaatst', in *Denkend aan burgerkracht*. Buurtalliantie cahier 1, p.33-38
- Tonkens, E., 'Burgerschap is belangrijk, maak er een schoolvak', *Trouw*, 5 juli 2012
- Wijkondernemingen: oplossing voor welk probleem? Magazine wijkondernemingen Aedes, oktober 2012
- Verhoeven, I. en E. Tonkens (2012) Actief burgerschap, een wens of een moetje? www.socialevraagstukken.nl, 13 december 2012
- Tonkens, E. En T. Swierstra, De schaduwzijde van de meritocratie. De respectsamenleving als ideaal. *Socialisme en democratie*, jrg 68, nr 7-8
- Tonkens, E., 'Help jezelf. Over het SCP-rapport 'Beroep op de burger'. De Helling december 2012, pp.12-13
- Tonkens, E. en T. Swierstra, 'Meritocratie is meedogenloos', essay in de serie Tegendenkers, in reactie op Hans Achterhuis, Denker des Vaderlands, 'Beloon de uitblinkers', *Trouw* 29 december 2012

Columns:

Vaste columnist *Volkscrant* tweewekelijks sinds november 2005, wekelijks sinds september 2007 tot en met februari 2012

Organisatie congressen:

Culturalisation of citizenship, eindconferentie van het project Citizenship, National Canons, and the Issue of Cultural Diversity. The Netherlands in International Perspective, Amsterdam, 12 t/m 14 december 2012

Interviews in boeken of media:

- 'Marktwerking in de zorg is duur en leidt tot verkwisting', in *Weten is meer dan meten, over de economisering van de samenleving* (uitgeverij Lias, 2012)
- 'Theorie ontmoet praktijk. Handreikingen voor effectief modern gezag. Gesprek met Evelien Tonkens en Barend Rombout', in *Gezagdrager. De publieke zaak op zoek naar haar verdedigers* (uitgeverij Boom, 2012)
- 'Tijdgeesten - In gesprek met Evelien Tonkens', Radio Nederland Wereldomroep, 26 februari 2012
- 'Marktwerking in de zorg leidt tot verkwisting', *Waterstof 60*, door Tobias Reijngoud, 4 maart 2012
- Interview over kosten in de zorg en marktwerking, IKON 5 maart 2012
- 'Prostitutie in Nederland', voor gelijknamige tv-documentaire, 23 april 2012
- 'Eigen verantwoordelijkheid voor de klant of de portemonnee?', in *Divosa*, 22 juni 2012
- Filosofisch Kwintet, Human TV Nederland 1 over de Verzorgingsstaat 29 juni 2012
- 'NRC Insiderspanel: commentaar op de verkiezingscampagne, augustus-september 2012
- Altijd Wat, NCRV-Tv Nederland 2, over de herziening van de verzorgingsstaat, interview, 11 september 2011

Onderwijs

Cursussen:

- Cursus *Active Citizenship*, master Sociologie, UvA
- 'Herziening van de verzorgingsstaat: Vloek of zegen?', 4 daagse cursus voor sociale professionals, Stadswijkstudies, i.s.m. Trancity, voor jaar 2012, De Observant Amersfoort

gastcolleges:

26 november, Actief burgerschap, in de verdiepingscursus Burgerschap, zorg en beleid, voor 3e jaars sociologiestudenten.

Manuscriptcommissies promoties:

- F. de Graaff, *Partners in palliative care? Perspectives of Turkish and Moroccan immigrants and Dutch professionals*. Universiteit van Amsterdam, 23 februari 2012.
- N. Thijssen, N., *De jaren zestig herinnerd. Over gedeelde idealen uit een linkse periode*. Universiteit van Amsterdam, 6 juni, 2012
- A. Klarenbeek, A., *Crisis in aantocht! Een interactioneel perspectief op crisiscommunicatie*. Wageningen University, 13 juni 2012
- M. Jager-Vreugdenhil, *Nederland participatieland? De ambitie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de praktijk in buurten, mantelzorgrelaties en kerken*. Universiteit van Amsterdam, 27 september 2012
- L. Schilder, *Leren dat maatschappelijk werkt*, UvH, [afgekeurd, latere versie goedgekeurd, promotie in 2013)
- J. Nap, Goed politiewerk, UvH, prof. H. Kunneman, 13 juni 2012
- M. van Lanen, *Verbloemde Vakkundigheid. Naar een herziening van het begrip 'professionaliteit' in de sociale sector*, UvT, [twee maal afgekeurd]

Promovendi onder begeleiding:

AIO's, intern:

1^e begeleider:

- Judith Elshout, copromotor dr. C. Broer
- Thomas Kampen, met prof. dr. J.W. Duyvendak
- [Paul Mepschen](#), met prof. dr. J.W. Duyvendak
- [Mandy Ridderhof de Wilde](#), met prof. dr. J.W. Duyvendak

2^e begeleider:

- Ellen Grootegoed, met prof. dr. J.W. Duyvendak
- [Rogier van Reekum](#), met prof. dr. J.W. Duyvendak
- [Bregje Termeer](#), met prof. dr. J.W. Duyvendak
- Menno Hurenkamp, met prof. dr. J.W. Duyvendak
- Efecan Inceoglu, met prof. dr. J.W. Duyvendak

Externe promovendi overig:

1^e begeleider: :

-Dana Feringa, Fontys Hogeschool

-Huub Gulikers, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

- Maaïke Jongepier, Hogeschool TIO, met lector dr. B. Prins, Haagse Hogeschool

-Femianne Bredewold, met Margo Trappenburg, Hogeschool Windesheim

2^e begeleider:

Sabine Oostes, AMC-UvA, met Prof. dr. D. Willems en prof. dr. J Pols,
gepromoveerd aan de Uva 18 december 2012 op het proefschrift *Being in place.
Citizenship in long-term mental healthcare.*

Scripties (master):

Eerste begeleider:

Bianca Bruinsma

Joeri Jorg

Tjitske Meester

Anita Roodenburg

Winnie Terra

Tweede begeleider:

Eline Klik

Annika Smits

Karina Kuipers